

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

i početná kolekce keramiky novověké, která zůstala ponechána na místě. Přítomnost intaktních archeologických situací jsem nezjistil; vzhledem k tomu, že část výkopů již byla zalita betonem, nelze jejich přítomnost vyloučit. Nálezy byly předány do muzea v Prostějově.

S archeologickými nálezy se v Konici setkáváme stále pouze ojediněle. V posledních letech se jedná o výkop s keramikou ze 13. stol., zjištěný na náměstí a ohlášený autorem tohoto příspěvku a následně zdokumentovaný pracovníky ÚAPP Brno v. v. i., pobočka Prostějov (Čižmář 2000, 168), a odpadní areál s vrcholně středověkými a novověkými nálezy, zjištěný při opravě mostu „U Andělky“ (Šlézar 2003, 255).

David Vích

Literatura

Čižmář, Z. 2000: Konice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 41, 168.

Šlézar, P. 2003: Konice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 44, 255–256.

Resumé

Konice (Bez. Prostějov). Bauarbeit. Hochmittelalter. Lesescherben.

KORYČANY (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Náměstí. Novověk. Hřbitov. Záchraný výzkum.

V měsíci září proběhl záchraný archeologický výzkum při úpravách okolo kostela sv. Vavřince. U jižní stěny kostela byly v profílech výkopu, hloubeném pro dešťovou kanalizaci, zachyceny čtyři kostrové hroby, které s největší pravděpodobností patří k zaniklému hřbitovu v okolí kostela.

Ivan Čižmář

Resumé

Koryčany (okr. Kroměříž), Náměstí. Kirchhof. Rettungsgrabung. In der Umgebung der Kirche St. Laurentius wurden vier undatierte Gräber gestört und nachfolgend dokumentiert.

Obr. 82: Konice, vrcholně středověké zlomky keramiky z lokality. Abb. 82: Konice, mittelalterliche Randscherben aus der Fundstelle.

KOSTELEČ U JIHLAVY (OKR. JIHLAVA)

Kostel sv. Kunhuty. Středověk, novověk. Kostel. Záchraný výzkum.

V létě roku 2008 proběhl záchraný archeologický výzkum v interiéru kostela sv. Kunhuty v Kostelci. Výzkum se soustředil do lodi kostela s navazujícím polygonálním presbytářem a s větší západní přístavbou a do interiéru sakristie. Severní polovina plochy v interiéru kostela byla bohužel zčásti zničena stavebními pracemi před archeologickým výzkumem. V presbytáři byl odkryt základ starší podkovovité apsidy, vytvořené z kvalitního lomového kamene spojovaného pevnou vápennou maltou. Na vnější straně apsidy byly zachyceny pozůstatky vrcholně středověkých pohřbů, uložené ve směru východ–západ. Později byla tato apsida stržena a nahrazena polygonálním presbytářem, který byl vystavěn méně pečlivě na volně sypaném základu s žebrovou klenbou. Ve 2. pol. 15.–16. století byl na jižní straně presbytáře vykopán hrob, který porušil napojení původní apsidy na obvodovou zeď lodi. Výzkum kostelní lodi odhalil pod vrstvou kamenné dlažby a jejím podsypem dvě úrovně hliněných udusaných podlah. Díky nálezům keramických střepů a drobných stříbrných mincí ze 2. poloviny 15.–17. století lze dobře datovat dobu existence podlah a díky početným uhlíkům a spálené vrstvě č. 125 (v presbytáři kontext 107) je možné konstatovat, že kostel někdy v průběhu 15. století vyhořel. Uprostřed lodi kostela přímo naproti původnímu jižnímu vchodu se podařilo odkryt kruhový kamenný základ z kvalitních granitových bloků. Nejspíše se jednalo o podstavec pro křtitelnicí ze 13.–15. století. Mezi triumfálním obloukem a jižním vchodem kostela jsme při jižní obvodové zdi objevili čtvercový kamenný základ, což byl nejspíše původní podstavec bočního oltáře z raného novověku. Výzkum západní přístavby – předsíně z počátku 19. století odhalil v mohutné vrstvě vyrovnávky terénu a stavební sutě početné nálezy z období vrcholného středověku a novověku. Zajímavé poznatky jsme získali v severní předsíni – sakristii. Při jižní straně místnosti se ve výkopu objevil kvalitní kamenný základ. Zde jde o předzáklad severní obvodové stěny kostela, nebo o základ původního závěru kostela, nelze zatím s jistotou rozhodnout. Na úrovni popisované zdi jsme dokumentovali dva horizonty hrobů, uložených opět ve směru východ–západ. Z vykopaného materiálu se podařilo získat brakteát Přemysla Otakara II. a kusy krystalického vápence – mramoru, který byl na lokalitu přinesen nejspíše za účelem pálení vápna.

Nejpočetnější složku archeologických nálezů z výzkumu tvoří zlomky keramických nádob. Do nejstaršího keramického horizontu patří střepy s velkým obsahem grafitu, případně písčitého a slídkového osřiva ve hmotě, a s výzdobou pomocí obvodových rýh, žlábků a vlnic. Jde vesměs o zlomky hrncovitých nádob. Keramika má analogie v materiálu z pecí na lokalitě Kostelec – stavba prodejny Masna (Meduna 1954), z Batelova, Vyskytné nad Jihlavou a Jihlavy a je možné ji datovat do 2. poloviny 13., případně do 1. poloviny 14. století.

Nejpozději v polovině 13. století vzniká na malém, ale výrazném návrší nad řekou Jihlavou jednoduchá křesťanská svatyně s jednolodní dispozicí, na východě ukončenou

půlkruhovou apsidou. Do kostelíka se vstupovalo z jihu dodnes zachovalým gotickým portálem. Uprostřed loďi se pravděpodobně nacházelo kruhové kamenné baptisterium, zaniklé pozdějšími úpravami kostela. Jak v okolí kostela, tak v jeho interiéru, minimálně v presbytáři a sakristii, se pohřbívalo. Nejpozději během 15. století došlo po požáru k rozšíření kostela směrem na východ a polygonální kněžiště bylo zaklenuté žebrovou klenbou. Původní apsida ztratila svůj význam a základ zanikl pod novou podlahou chóru. V průběhu 15.–16. století vznikají přístavby na severní straně kostela a konečně na přelomu 18. a 19. století je dispozice objektu dotvořena přístavbou mohutné klasicistní předsíně s kruchtou na západní straně (Bláha et al. 2001; Zimola 2008).

Milan Vokáč, David Zimola

Literatura

- Bláha, J., Borovský, T., Czajkowski, P., Hodeček, D. 2001: Kostel sv. Kunhuty v Kostelci u Jihavy. *Průzkumy památek* 8, č. I, 104–118.
- Meduna, L. 1954: Kostelec u Jihavy. Rkp. nálezové zprávy ARÚ AV ČR Brno, v. v. i., č. j. 1797/54. Uloženo: Archiv nálezových zpráv MV Jihlava, č. 20.
- Zimola, D. 2008: Kostelec u Jihavy. Rkp. nálezové zprávy č. 159-08. Uloženo: Archiv nálezových zpráv MV Jihlava.

Resumé

Kostelec (Jihlava district), St. Kunhuta Church. Late Middle Ages (13th century). Salvage excavation.

KRNOV (K. Ú. OPAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ, OKR. BRUNTÁL)

Červený dvůr, p. č. 2802/24. Novověk. Hospodářský dvůr. Záchraný výzkum.

V srpnu a září byl proveden archeologický výzkum v místní části Krnova–Červený dvůr (č. akce NPÚ Ostrava 66/08). Jednalo se o areál bývalého hospodářského dvora, který byl zbourán za účelem výstavby nové průmyslové haly firmy Erdrich-Umformtechnik.

Neohlášené výkopové práce byly zaznamenány v dosti pokročilém stadiu, výzkum se proto zaměřil především na dokumentaci dvou cca 65 m dlouhých řezů ve svahu na okraji staveniště. Tyto 3 až 5 m vysoké profily zachytily situace související s novověkým dvorem (základová zdiva, výkopy, sklepy, dlažby, planýrky, požární a jiné vrstvy) a v podloží svahové hlíny, nasedající na šterkopisčité fluvialní sedimenty řeky Opavy (obr. 83, 84). Dále bylo v ploše stavby zjištěno torzo odpadní jímky s dřevěnou konstrukcí a bedněním. Obsah výplně odpovídal 19. až počátku 20. stol. V SZ části staveniště bylo v délce 22 m odkryto dno umělé vodoteče, pokračující dále do svahu. Konstrukce tohoto zařízení spočívala v dřevěných hranolech napříč zafixovaných v kamenných obvodových zdech, uložených do výkopu zahloubeného do podloží. Kryt tvořily paralelní dvojice masivních dřevěných fošen, položené pravidelně za sebou. Koryto vodoteče ústilo do dvou ploch o rozměrech 1,5 × 1 m, vy-

Obr. 83: Krnov-Červený dvůr. Torzo koryta vodoteče. Abb. 83: Krnov-Červený dvůr. Der Torso des Gewässerbetts.

Obr. 84: Krnov-Červený dvůr. Profil svahu. Abb. 84: Krnov-Červený dvůr. Das Hangprofil.

dlažděných velkými deskami břidlice. Dále byla v ploše staveniště dokumentována četná základová zdiva a s nimi související dřevěné piloty.

Pavel Malík

Resumé

Krnov-Červený dvůr (Kat. Opavské předměstí, Bez. Bruntál). Neuzeit. Das Wirtschaftsgut. Rettungsgrabung.